

§ 7

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017

Dnr 1.1.-205/2014

Stadsdelsnämndens beslut

1. Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Vice ordföranden **Anita Lindskog m.fl. (S)** reserverade sig mot beslutet.

Ledamoten **Barbro Borg (MP)** och tjänstgörande ersättaren **Dan Guillou (MP)** lämnade ett särskilt uttalande.

Ledamoten **Åsa Tillberg (V)** lämnade ett särskilt uttalande.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 20 mars 2014.

Stadsdelsnämnden ska lämna ett underlag till kommunstyrelsen inför den centrala budgetberedningen. Underlaget ska bland annat beskriva utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar, samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I underlaget redovisar förvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor för kommande tre år.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Östback (M) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Vice ordföranden Anita Lindskog (S) lade fram ett förslag till beslut och föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Östback (M) ställde förslagen mot varandra och fann att stadsdelsnämnden hade beslutat i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordföranden **Anita Lindskog m.fl. (S)** ansåg att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat följande:

1. Erbjud sommarjobb efter behov.
2. Starta fler fritidsgårdar med attraktiv verksamhet.
3. Obligatorisk gemensam barnomsorgskö inklusive fristående förskolor.
4. Starta boende i egen regi för funktionshindrade.
5. Förstärk kompetensen och tillsynen till ensamkommande flyktingbarn.
6. Att stadsdelsnämnden hos Stockholms stad arbetar för att förändra fördelningsmodellen och därmed nyckeltalen så att de områden som i flera år uppvisar budgetunderskott/-budgetutfall får en rimligare tilldelning.
7. Att därutöver anföra följande:

Förskolor

I underlaget för förskoleverksamheten framgår att behovet av förskoleplatser under planeringsperioden kommer att minska. Samtidigt redovisas ett renoveringsbehov hos flera av förskolorna. Då finns behov att ersättningslokaler. Övergången till marknadshyror och omförhandlingar av hyreskontrakt samt kostnader vid nyetableringar av förskolor utgör också en källa till ökande kostnader för förvaltningens lokaler vilket är bekymmersamt.

Satsningen på att fortsätta att rekrytera utbildade förskollärare och pedagoger blir mycket angelägen. I och med ett antal pensionsavgångar blir det extra viktigt att vara en attraktiv arbetsgivare. Det bör också finnas möjlighet till vidareutbildning för barnskötare för att trygga att förskolorna har behörig personal.

Med stor förvåning konstaterar vi att den gemensamma förskolekön inte alls blev gemensam. Så länge en anslutning till densamma inte är obligatorisk är den en ”tandlös tiger”. Att ett barn därmed kan stå i flera köer ställer till det vid planeringen av behovet av platser. Med den planeringen uppnår man inte kostnadseffektivitet. Bekymmersamt är också att förskolor sägs upp från bostadsrättsföreningar samt de ökande kostnaderna för avgifter och hyror för förskolelokalerna.

Parker

Våra parker är hårt utsatta för slitage både från skolelever och förskolebarn. Många skolor och förskolor saknar i stor utsträckning lokaler för idrott och lekytor för de yngre barnen. En prioritering på dessa områden finns också beskriven i den föreslagna budgeten för de kommande åren.

En utökning av nyckeltalen avseende ekonomisk tilldelning för Norrmalms del blir ett måste då Citybanan inom en tid färdigställs. Man beräknar att det blir en utökning av dagbefolkningen från nuvarande 43 000 personer/dag till 150 000 personer/dag, vilket är en tredubbling som samtidigt kommer att utgöra en mycket stor belastning på både parker och omgivningar. Det finns redan idag en del kritik från boende avseende både städning och planteringar av våra parker. Även detta behöver få extra uppmärksamhet och resurstilldelning i anslutning till Citybanans färdigställande.

Barn och ungdom

Vi saknar en satsning på fritidsgårdar i stadsdelen. Med det menar vi att göra sig attraktiv som ett alternativ för ungdomar. Vi vet ju att Plattan vid Sergels Torg är en stark konkurrent i vissa fall. Det måste finnas tillgång till kostnadsfria alternativ för ungdomar. Fritidsgården kan fungera som en förebyggande åtgärd för det drogbekämpande arbete som redan idag utförs. Självklart måste en satsning på fritidsgårdar ha ett innehåll som svarar mot de behov som dagens ungdomar frågar efter. I underlaget har också detta uppmärksammats något.

Ett nytillkommande område är de ensamkommande flyktingbarnen som har mer än fördubblats i antal sedan 2012. Migrationsverket tror också att ytterligare barn kommer att komma till Stockholm. Ett problem, som polismyndigheten har uppmärksammat, är att många av dessa barn vistas på Sergels Torg/Plattan där risken att bli indragen i till exempel droghandel är stor. Redan idag finns sådana uttalade problem enligt uppgift från polismyndigheten. En utökning av bland annat personal från socialförvaltningen blir således ett måste, allt i syfte att hjälpa och erbjuda andra alternativ för ungdomar/barn som vistas på Plattan.

Äldreomsorgen

Det sker en hel del förändringar i behovet av bostäder för äldre. Det sker i den åldersgrupp där man efterfrågar olika typer av äldreboenden. Den förändring som pågår i Väder-

kvarten med tomställning av lägenheter ger fortsatt anledning till oro för hur framtida behov kommer att kunna mötas upp. Hyresnivåerna för boende är många gånger för höga för att den behövande ska kunna flytta in i exempelvis ett trygghetsboende. Det förklarar till viss del en sjunkande efterfrågan.

Vad gäller de nya ersättningssystemen som infördes januari 2014 ser vi positivt på dessa och följer med intresse hur kostnadsutvecklingen kommer att bli framöver. Förhoppningen är dock att de så kallade brukarna blir mer nöjda med den service som de betalar för. Och att personalen får en dragligare arbetssituation.

Ytterligare nyheter i budgetunderlaget beskriver en övergång till digitala trygghetslarm inom vård- och omsorgsboenden. Vi frågar oss hur dessa fungerar vid strömavbrott och andra oväntade händelser exempelvis brand i tunnel som senast skedde på Odenplan. Finns det några reservsystem om olyckan är framme?

Boende för funktionshinder

Det råder brist på bra boenden för många av våra innevånare med olika funktionshinder. I en central kö finns uppgifter om att 400 personer väntar på särskilt boende av olika slag. Av dessa 400 har 127 stycken ett akut behov. Hur möter man dessa behov?

Egen regi verksamhet

Hyresnivåerna/lokalkostnader blir oftast mycket höga för dessa boenden. Risk för budgetöverskridanden finns. För vissa boenden inom LSS "väljer hyresvärdarna att inte ansluta sig till pengssystemet". Det är en skrämmande utveckling, när det är marknaden som helt dikterar villkoren och kan sätta vilka hyror den vill, med därpå följande budgetöverskridanden. Lösningen som vi ser det är att staden/-förvaltningen själv driver sådan verksamhet i "egen regi", det skulle också bidra till ökad valfrihet och trygga de ekonomiska villkoren.

Ekonomiskt bistånd/arbetsmarknadsåtgärder

Glädjande är att försörjningsstödet minskar i prognosen. Förhoppningsvis har ett flertal av dessa kommit i arbete. Förvaltningen pekar på den problematik som möter den arbetslösa som är ensamstående utan barn. Då är man varken berättigad till bostadsbidrag eller barnbidrag och har därmed

extra svårt att klara sin hyra och sin vardag. Få alternativ återstår då utom en eventuell flyttning till en annan kommun, som kräver en årsinkomst för att man ska få ett hyreskontrakt. Det blir ett mycket svårt läge för den enskilde i ett utsatt läge.

Ett utökat samarbete mellan jobbtorgen, arbetsförmedlingen och försäkringskassan har etablerats för dem som står långt från arbetsmarknaden. Av de som uppbär försörjningsstöd var det cirka 30 procent som hade socialmedicinska arbetshinder och här förväntas ett långvarigt behov av bistånd bli mer eller mindre permanent.

I budgetunderlaget ser vi ingen särskild satsning på ungdomsarbetslösheten. Här saknar vi det borgerliga initiativet. Staden behöver satsa mer på möjligheter till vuxenutbildning och kompetenshöjande insatser.

Sommarjobb

Vi vill erbjuda sommarjobb efter behov. Här måste satsas mycket mer för denna grupp. Antalet sommarjobb måste spegla efterfrågan!

Det är viktigt att redan i tidig ålder möta arbetsmarknaden, det kan ge effekt på ungdomsarbetslösheten på sikt. Dessa jobb är viktiga för den enskilde och ger en introduktion till arbetsmarknaden, men kan också betyda arbetsgivarkontakter för framtiden.

Sammanfattningsvis

Budgetunderlaget andas återhållsamhet och en stram hållning vad gäller kostnader och utgifter. Särskilt bekymmersamt är det med skrivningen omkring ”att strikt följa lagar och stadens riktlinjer för biståndsbeslut”. Det innebär förmodligen att ingen under 90 får möjlighet till vård- och omsorgsboende utan får bo kvar hemma även om det inte fungerar alls. Det finns också en skrivning om ”en alltmer restriktiv biståndsbedömning”. Det är ett förhållningssätt som vi inte kan stödja.

Det finns naturligtvis risk för budgetöverskridanden i de fall förvaltningen inte lyckas hålla nere kostnaderna för försörjningsstödet, stöd/boendekostnader till funktionshindrade och lokalyrorna i första hand. Vi ser uppenbara risker för att de grupper som har stora behov av särskilt boende med mera inte kommer att få dessa behov tillgodosedda med den föreslagna budgeten. Detta är mycket oroande.

Vi ser det som självklart att medel måste satsas speciellt på de personer som har särskilda behov och är i utsatta lägen inom stadsdelen!

Särskilda uttalanden

Ledamoten **Barbro Borg (MP)** och tjänstgörande ersättaren **Dan Guillou (MP)** lämnade följande särskilda uttalande:

Förvaltningen lyfter i sitt tjänsteutlåtande upp många viktiga utvecklingsområden inom verksamheterna på ett förtjänstfullt sätt. Samtidigt konstaterar vi att det blir alltmer tydligt att de ekonomiska förutsättningar som majoriteten hitintills gett, inte räcker för att uppfylla nuvarande mål med verksamheterna. För planeringsperioden 2015-2017 är förutsättningen en oförändrad budget, utan uppräknade till exempel lokal- och personalkostnader. Detta ska klaras genom årliga så kallade effektiviseringar. Vi menar att man nått vägs ände här och att fler besparingar inte kan göras utan kvalitetssänkningar. I underlaget beskrivs flera kostnadsdrivare. Till exempel ökade lokalkostnader vid lokalbyte, vårdgivare utan LOV-avtal, brist på utbildade förskollärare och kostnader för ökat besöksstryck i parkerna. Vi saknar en beskrivning varifrån pengar till dessa kostnadsökningar ska tas.

Vi konstaterar också att budgetunderlaget saknar ambitioner för viktiga miljö- och kvalitetsfrågor som till exempel förskolans utemiljöer, maten i omsorgen, tillgång till gröna miljöer och utevistelse för de äldre, avfallshantering och utveckling av gång- och cykeltrafiken. Arbetet med det lokala miljöarbetet i stadsdelen (insamling av matavfall, energi-användning, lokala trafikfrågor, renhållning i parker etcetera) i samverkan med invånare, företag och föreningar behöver öka. Detta för att förbättra den lokala boende- och stadsmiljön samt öka medvetenheten och engagemanget för miljö- och klimatfrågor.

Förskola

Vi konstaterar att lokalkostnaderna för förskolorna skjuter i höjden. Detta leder till större förskolegrupper, mindre yta per barn både ute och inne, och en allt hårdare belastning på parkytorna. Detta är en olycklig utveckling. En annan kostnadsdrivare är bristen på utbildade förskollärare. Utan tillräckliga resurser för dessa områden kommer kvaliteten att bli lidande.

Barn och unga

Antalet barn i åldrarna 6-16 år ökar under perioden 2013-2017 med inte mindre än cirka 750 barn. Samtidigt har vi under en följd av år sett hur pengar avsedda för kultur och fritid för barn och unga fått täcka underskott i andra delar av nämndens budget. Detta är och blir aldrig acceptabelt. Miljöpartiet har länge velat se ytterligare en fritidsgård på Norrmalm, med en verksamhet utformad tillsammans med stadsdelens unga invånare. Barn och ungas inflytande på utvecklingen i stadsdelen behöver öka. Den planerade fritidsverksamheten i det gamla stallet i Bellevueparken välkomnas, men kan inte ersätta en traditionell fritidsgård. Fler möjligheter till spontanidrott, som till exempel skejting är också angelägen. Stadsdelen har många välfungerande lekplatser för de små barnen men ett betydligt mer begränsat utbud för åldrarna 10-20 år. Stadsdelen bör också kunna erbjuda sommarjobb åt alla de ungdomar som önskar detta.

Äldreomsorgen

Miljöpartiet menar att de resurser som sätts av till äldreomsorgen inte räcker till en anständig vård av våra gamla. Maten som serveras inom äldreomsorgen ska vara vällagad, hälsosam och god, helst lokalt tillagad och ekologisk. Det ska i varje stadsdel finnas kommunala alternativ, både när det gäller hemtjänst och äldreboende, eftersom det för många är en viktig del av valfriheten att kunna välja detta.

Funktionshindrade

Miljöpartiet delar förvaltningens syn på att områdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri har ökade behov och därmed behöver ökade resurser. Vårdgivare utan LOV-avtal driver upp priserna. Detta finner vi inte acceptabelt. Ett alternativ vore att kommunen själv drev verksamheter inom området för att få kontroll på kostnaderna. Kostnadsläget för nya grupp- och servicebostäder i Hagastaden inger oro. Och vi ställer åter frågan – varifrån ska pengar tas till dessa ökade kostnader när förvaltningen med alliansens budget inte ens får en kostnadsuppräknings för löpande öknings av personal-kostnader och andra driftskostnader?

Vi ser också gärna att handläggningen av ärenden som rör ensamkommande flyktingbarn centraliseras för större kunskap och kompetens om hanteringen av dessa ärenden.

Parker

Fler och fler förskolor och skolor har öppnat på Norrmalm utan att ha en egen skolgård eller lekplats. Detta har inneburit ett kraftigt ökat slitage på stadsdelens parker. Inte minst som det samtidigt har flyttat in fler personer till stadsdelen och fler som arbetar och turistar i stadsdelen och därmed använder parkerna. För att kunna fungera som "uterum" i en tät stadsdel är underhållet viktigt för att motverka det ökade slitaget. Varje möjlighet att skapa fler gröna ytor måste tas tillvara!

Ledamoten **Åsa Tillberg (V)** lämnade följande särskilda uttalande:

Det är en mycket ansträngd budget som presenteras nu liksom tidigare år. Budgeten går ihop genom att vissa verksamheter får spara till andra. På området bistånd till personer med funktionshinder har biståndsbedömningarna av ekonomiska skäl blivit mer restriktiva, området har också fått medel genom att andra områden fått bistå, men trots det går verksamheten med underskott, vilket såvitt man kan förstå kommer att fortsätta även i år och nästa år

Det behövs helt enkelt mer pengar i budgeten än vad alliansen har lyckats skrapa ihop, vilket inte är så konstigt när skattesänkningar har varit högsta prioritet i sju år.

Det ser på ytan lugnt ut på Norrmalm. Det mesta fortsätter på samma sätt de närmast kommande åren som det har varit fram till nu. Men några gäddor lurar ändå i vassen. Detta inte minst på grund av några faktorer som förvaltningen pekar på i sitt underlag. Det gäller kostnader för att få tag i anställda i bristyrken som förskollärare, sjuksköterskor och socialsekreterare. Det gäller också demografin i stadsdelen där antalet barn i skolåldern ökar men också antalet äldre 80 +, med åtföljande behov av respektive aktiviteter och omsorg.

En ständigt aktuell fråga är situationen vad gäller lokaler och bostäder i stadsdelen. Efter utförsäljningar av det mesta som kan säljas är det inte lätt att hitta husrum vare sig för människor eller verksamheter. Marknadshyror vad gäller lokaler gör att kostnaderna ökar varje gång en förändring sker.

När det gäller bostäder så återkommer problematiken. Det är svårt att hitta bostäder. Det är svårt för unga, det är särskilt svårt för personer med funktionshinder, det är svårt för

kvinnor med skyddad identitet att hitta boenden för sig och sina barn. Förvaltningen säger det sammanfattande i en mening: Bristen på bostäder och de höga hyreskostnaderna för nyproducerade lägenheter gör att personer med begränsade resurser har stora svårigheter att få en permanent bostad. Så är läget på Norrmalm snart åtta år efter Alliansens maktövertagande. Alliansen har under sitt makttinnehav slopat investeringsbidraget för hyresrätter samtidigt som man slopade räntebidraget, vilket förstås har lett till att mycket få hyresrätter har byggts. Under borgarnas tid har 30 000 hyreslägenheter sålts ut och blivit bostadsrätter, vilket har gjort det praktiskt taget omöjligt för någon ens med normalinkomst att bo i innerstaden, vilket har gjort Stockholms innerstad till en mycket segregerad stadsdel. På denna marknad är det för personer med särskilda behov inte en fråga om valfrihet – det är frågan om att överhuvudtaget få en egen bostad, som man har råd att bo i.

Inom området stöd och service för personer med funktionsnedsättning finns ett underskott som grundar sig i att många utförare av boenden inte ansluter sig till stadens pengasystem. De tjänar mer på att stå utanför när de vet att behoven överstiger tillgången. Vänsterpartiets uppfattning är att om orsaken till att privata utförare inte godtar stadens ersättning är vinstsyftet bör staden starta egna boenden. Om LSS-ersättningen är för låg för att ge god kvalitet bör den höjas. Det är inte rimligt att vår verksamhet måste hålla igen på grund av privata utförares priser.

När det gäller barn och ungas psykiska ohälsa så har det skett en kraftig ökning av anmälningar och ansökningar - från 400 till 556 på ett år. Det är svårt att veta vad som ligger bakom detta, kanske är inte hela ökningen att hänföra till faktisk psykisk ohälsa, men trenden är nog tydlig i sig själv – att här är förhållandena inte bra och något behöver göras.

Norrmalm får en förhållandevis stor del av alla ensamkommande flyktingbarn – de har dessutom ökat kraftigt och det behövs en handlingsplan för att ta hand om dem på ett människovärdigt sätt.

Situationen vad gäller försörjningsstöd ser nu ungefär likadan ut som den har gjort de senaste åren. Antalet minskar något, men de som blir kvar står långt från arbetsmarknaden. Samma

gäller för den i och för sig lilla, men år från år ungefär densamma, gruppen arbetslösa.

Ytterligare ett problemområde är sjukfrånvaron hos personalen som inte har minskat under det senaste året, utan tvärtom ökat något. Det är därför missvisande när man i texten talar om ”fortsatt minskning av sjukfrånvaron”.

De prioriteringar som förvaltningen föreslår är det lätt att ställa sig bakom, såväl när det gäller barns behov av aktiviteter som funktionsnedsattas behov av både bostäder och aktiviteter, liksom omsorg för dem som bäst behöver det. Samma gäller förstås målet att minska sjukfrånvaron i personalen och att deltidsanställda ska få rätt till heltid. Det som dessvärre ser problematiskt ut trots alla goda föresatser är var pengarna ska tas.

Förvaltningen anser nu att vi bör handla gemensamt med den övriga staden i dessa frågor. Det är svårt att ha någon uppfattning om ifall det skulle innebära någon större förändring. Man kan föreställa sig att övriga staden har liknande problemställningar, så det är i vart fall inte så troligt att det löser problematiken helt och hållet.

Det som framför allt behövs för att komma till rätta med en situation där människor i behov inte kan få boende eller relevant stöd är en politisk styrning som inte prioriterar privatiseringar och skattesänkningar först och framför allt. Och det handlar till slut om prioriteringar. Med alliansunderstöd säljs allmännyttan ut och lämnar alla utom de väldigt välbeställda utan möjlighet till boende. Med skattesänkningarna urholkar de välfärdsbudgetarna.

Vänsterpartiet prioriterar annorlunda. Vi sätter människors behov främst.
